O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

"TASDIQLAYMAN"

____

O'quv ishlari bo'yicha prorektor

T.S. Sharipov

2024 yil "29" 08

MOLIYAVIY NAZORAT

FANI BO'YICHA

SILLABUS

(Kunduzgi va kechki ta'lim shakli uchun)

Bilim sohasi: 400 000 – Biznes, boshqaruv va huquq

Ta'lim sohasi: 410 000 – Biznes va boshqaruv

Ta'lim yo'nalishi: 60410400 – Moliya va moliyaviy texnologiyalar

SAMARQAND – 2024

Modul / FAN SILLABUSI
Bank-moliya xizmatlari fakulteti
Ikkinchi va kechki ta'lim bo'limi
uchun
60410400 – Moliya va moliyaviy
texnologiyalar
ta'lim yo'nalishi

Fan nomi:	Moliyaviy nazorat
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	FINCON06
Yil:	3
Semestr:	6
Ta'lim shakli:	Kunduzgi va kechki
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	180
Ma'ruza	44
Amaliy mashg'ulotlar	46
Labaratoruya mashg'ulotlari	
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	90
Kredit miqdori:	6
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O'zbek

	Fan maqsadi (FM)
FM1	talabalarga moliyaviy nazoratni tashkil etishning nazariy va tashkiliy-huquqiy asoslari, moliyaviy nazoratni amalga oshiruvchi organlar faoliyatini tashkil etish va amalga oshirish, rivojlangan mamlakatlar moliyaviy nazorat tizimi shu kabi moliyaviy tushunchalar haqida o'rgatish va ularni amaliyotda tadbiq etish ko'nikmasini hosil qilishdan iborat.

	Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar
1.	Ekonometrika (MTE1114)
2.	Iqtisodiyot nazariyasi (ECONOM6)
3.	Moliya (FINACE6)
4.	Davlat moliyasi (FINGOV06)
5.	Statistika (STATIS26)

	Ta'lim natijalari (TN)
	Bilimlar jihatidan:
TN1	Moliyaviy nazoratning mohiyati va funksiyalari, shakllari va turlari haqida bilimga ega bo'lishlari kerak;
TN2	Moliyaviy nazoratni nazariy va huquqiy asoslarini o'rgangan bo'lishi va ularni kerakli joylarda qo'llay bilishi lozim;
TN3	Moliyaviy nazorat turlari, ular faoliyatining o'ziga xos xususiyatlari haqidagi bilimlarga ega bo'lishi kerak;
TN4	Rivojlangan mamlakatlarda moliyaviy nazorat amaliyotini o'rgangan bo'lishi va tahlil qilishni bilishi kerak;
TN5	Moliyaviy nazorat organlari faoliyatini o'rgangan bo'lishi va tahlil qilishni bilishi va ularni amalga oshiruvchi sub'ektlar faoliyatidagi o'zgarishlarni bilishi kerak.
	Ko'nikma jihatidan:
TN6	Moliyaviy nazoratga oid ma'lumotlarni to'plash, guruhlash va tahlil qilishni amalga oshira oladi;
TN7	Moliyaviy nazorat shakllari va usullarini qo'llay oladi;
TN8	Iqtisodiy sub'ektlar moliyaviy faoliyatini tahlil qilishda moliyaviy nazorat usullardan to'g'ri foydalana bilish va topilgan qonunbuzilishlar va kamchiliklarni tahlil qila oladi;
TN9	Moliyaviy nazoratni o'tkzishni rejalashtirish manbalarini biladi;
TN10	Moliyaviy nazorat shakllari va usullarini o'qib, ular asosida tashkilot faoliyatiga baho bera oladi;
TN11	Nazorat natijalarini rasmiylashtira oladi;
TN12	Moliyaviy nazoratni rivojlantirishning bugungi kundagi dolzarb masalalarini biladi.

	Fan mazmuni	
	Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)	**Ajratilgan soat**
M1	Moliyaviy nazorat – moliyaviy boshqarish tizimining asosiy elementi sifatida	2
M2	Moliyaviy nazoratning tarkib topish va rivojlanish bosqichlari	2
M3	Moliyaviy nazorat amal qilish sohalari	2
M4	Moliyaviy nazorat shakllarining klassifikasiyasi	2
M5	Umumdavlat moliyaviy nazoratining shakllanishi va ahamiyati	2
M6	O'zbekiston Respublikasi Hisob palatasining vazifalari va funktsiyalari, huquq va vakolatlari	2
M7	Davlat moliyaviy nazorati tizimida O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligining o'rni	2
M8	Moliyaviy nazorati tizimida Davlat moliyaviy nazorat inspektsiyasining o'rni	2
M9	O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi huzuridagi G'aznachilik xizmati qo'mitasi va uning hududiy bo'linmalarining moliyaviy nazoratni olib borishdagi roli	2
M10	Soliq nazoratining mohiyati va uni tashkil etishning huquqiy asoslari	2
M11	O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi huzuridagi	2

	Soliq qo'mitasi, uning vazifalari, funktsiyalari, huquq va majburiyatlari	
M12	Bojxona xizmati nazoratini tashkil etish	2
M13	O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi huzuridagi Bojxona qo'mitasining bojxona nazoratini amalga oshirishdagi ahamiyati	2
M14	Sug'urta tashkilotlarida nazorat ishlarini tashkil etish	2
M15	Sug'urta nazoratining qamrab olish doirasi	2
M16	Bank nazoratining mohiyati va zarurligi	2
M17	Markaziy bankning nazorat funktsiyalari va nazorat qilish sohalari	2
M18	Byudjet intizomining mohiyati va ahamiyati. Byudjet tashkilotlarini smetali moliyalashtirish tartibini nazorat qilish	2
M19	Byudjet tashkilotlari moliyaviy-xo'jalik faoliyatini nazorat-taftish qilishning asosiy vazifalari	2
M20	Korxonalarda ichki moliyaviy nazoratni tashkil etish	2
M21	Rivojlangan mamlakatlarda moliyaviy nazoratni tashkil etish	2
M22	Rossiya Federatsiyasi Hisob palatasining nazoratni tashkil qilish va amalga oshirishdagi vazifalari	2
	JAMI:	44
	Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulot (A)	
A1	Moliyaviy nazorat – moliyaviy boshqarish tizimining asosiy elementi sifatida	2
A2	Moliyaviy nazoratning tarkib topish va rivojlanish bosqichlari	2
A3	Moliyaviy nazorat amal qilish sohalari	2
A4	Moliyaviy nazorat shakllarining klassifikasiyasi	2
A5	Umumdavlat moliyaviy nazoratining shakllanishi va ahamiyati	2
A6	O'zbekiston Respublikasi Hisob palatasining vazifalari va funktsiyalari, huquq va vakolatlari	2
A7	Davlat moliyaviy nazorati tizimida O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligining o'rni	2
A8	Moliyaviy nazorati tizimida Davlat moliyaviy nazorat inspektsiyasining o'rni	2
A9	O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi huzuridagi G'aznachilik xizmati qo'mitasi va uning hududiy bo'linmalarining moliyaviy nazoratni olib borishdagi roli	2
A10	Soliq nazoratining mohiyati va uni tashkil etishning huquqiy asoslari	2
A11	O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi huzuridagi Soliq qo'mitasi, uning vazifalari, funktsiyalari, huquq va majburiyatlari	2
A12	Bojxona xizmati nazoratini tashkil etish	2
A13	O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi huzuridagi Bojxona qo'mitasining bojxona nazoratini amalga oshirishdagi ahamiyati	2
A14	Sug'urta tashkilotlarida nazorat ishlarini tashkil etish	2

A15	Sug'urta nazoratining qamrab olish doirasi	2
A16	Bank nazoratining mohiyati va zarurligi	2
A17	Markaziy bankning nazorat funktsiyalari va nazorat qilish sohalari	2
A18	Byudjet intizomining mohiyati va ahamiyati.	2
A19	Byudjet tashkilotlarini smetali moliyalashtirish tartibini nazorat qilish	2
A20	Byudjet tashkilotlari moliyaviy-xo'jalik faoliyatini nazorat-taftish qilishning asosiy vazifalari	2
A21	Korxonalarda ichki moliyaviy nazoratni tashkil etish	2
A22	Rivojlangan mamlakatlarda moliyaviy nazoratni tashkil etish	2
A23	Rossiya Federatsiyasi Hisob palatasining nazoratni tashkil qilish va amalga oshirishdagi vazifalari	2
	JAMI:	**46**

№	**Mustaqil ta'lim (MT)**	**Ajratil-gan soat**
MT1	Davlat moliyasini boshqarishda moliyaviy nazorat va uning turlari.	4
MT2	Davlat moliyasini boshqarishda moliyaviy nazoratning rolini kuchaytirish masalalari.	4
MT3	Mustaqil nazorat organi sifatida auditorlik nazoratining mohiyati, zarurligi, tarkibi, afzalliklari.	4
MT4	O'zbekiston Respublikasi Davlat Soliq qo'mitasining soliq nazoratini amalga oshirishdagi roli va ahamiyati.	4
MT5	Davlat soliq qo'mitasi huzuridagi bosh Nazorat taftish Boshqarmasi, uning tarkibiy tuzilishi, vazifalari, huquq va majburiyatlari.	4
MT6	Sug'urta nazorati davlat inspektsiyasining sug'urta nazoratini amalga oshirishdagi roli.	4
MT7	Byudjet tashkilotlarini moliyaviy mablag' bilan ta'minlashda moliyaviy nazoratni takomillashtirish masalalari.	4
MT8	Bank nazoratini amalga oshirishda nazorat usullaridan foydalanishning samardorligi.	4
MT9	Bank nazoratini amalga oshirish usullari.	4
MT10	Sug'urta nazorati davlat inspektsiyasining moliyaviy nazoratni amalga oshirishdagi roli.	4
MT11	Mahalliy byudjetlar nazoratini tashkil etishda soliq idoralarining roli.	4
MT12	Korxonalarning rivojlanishida auditorlik nazoratining ahamiyati.	4
MT13	Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida byudjet ijrosi ustidan nazoratni tashkil etishni takomillashtirish yo'llari.	4
MT14	Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida davlat byudjeti ijrosining nazoratini takomillashtirish masalalari.	4
MT15	Soliq nazoratini mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishdagi	4

	ahamiyati.	
MT16	Tijorat banklari kredit portfelini moliyaviy nazorat qilish masalalari.	4
MT17	Davlat byudjeti daromadlari istiqbolini belgilash va ularni shakllantirish bo'yicha nazorat ishlari.	2
MT18	To'lov intizomiga rioya qilish boqimandalikni oldini oluvchi vosita sifatida.	2
MT19	Qimmatli qog'ozlar bozori faoliyatini nazorat qilish tadbirlari.	2
MT20	Xo'jalik yurituvchi sub'ektlari ustidan soliq nazoratini tashkil etish asoslari.	2
MT21	Davlat moliyaviy resurslarini shakllantirish va ishlatish jarayonlarini nazoratini olib borish shakllari.	2
MT22	Tadbirkorlik faoliyatining moliyaviy nazoratini olib borish asoslari.	2
MT23	Byudjet tashkilotlarini smetali moliyalashtirish tartibi.	4
MT24	O'zbekiston Respublikasida auditorlik nazoratining mohiyati, zarurligi, afzalliklari.	2
MT25	Moliyaviy nazorat tizimliligini nazorat samaradorligini oshirishdagi ahamiyati.	2
MT26	Mahalliy byudjet daromadlarini mustahkamlashda moliyaviy nazoratni tashkil etish masalalari.	2
MT27	Moliyaviy nazoratni tashkil etish asoslari.	2
MT28	Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarda soliq nazoratini tashkil etish shakllari va turlari.	2
	JAMI:	**90**

	Asosiy adabiyotlar
1	Nuritdinova V.Sh., Sharapova M.A. Moliyaviy nazorat: Darslik. –Toshkent, 2019 – 492 bet.
2	Malikov T., Olimjonov O. Moliya. Darslik. T.: Iqtisod-moliya, 2019. - 920 bet.
3	Zaynalov J.R., Xusanov B.Sh., Aliyeva S.S., Latipova Sh.M. Davlat byudjeti. O'quv qo'llanma. – Toshkent: Iqtisod-Moliya, 2021. 316 bet.
4	Nurmuhammedova B.I., Hamdamov Sh.X. Davlat moliyasi. Darslik. – T.: Iqtisod-Moliya, 2021. 436 bet.
5	Zaynalov J.R., Aliyeva S.S., Axrorov Z.O. Soliqlar va soliqqa tortish. Darslik. – T.: Iqtisodiyot-Moliya, 2021. - 360 bet.
6	Ibragimov A.K., Sugirbayev B.B. Byudjet nazorati va auditi. O'quv qo'llanma. – T.: infoCOM.UZ, 2010. – 192 bet.
7	Mamadiyarov Z., Maxmudova M., Kurbonbekova M. Bank ishi. Darslik. – T.: Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi, 2021 - 160 bet.
8	Овчарова Е.В. Финансовый контроль в Российской Федерации. Зерцало-М Москва, 2015 г. - 224 с.
	Qo'shimcha adabiyotlar

1	Norqobilov S., Dadaboyeva H., Jurayev O'. Xalqaro amaliyotda bank nazorati. Darslik. – T. Iqtisod-moliya, 2007. – 180 bet.
2	Tagayev A., Xashimoto F., Ro'ziyev G'., Xotamov K. Soliq nazorati. O'quv qo'llanma. – T.: Yangi asr avlodi, 2010. – 84 bet
3	Kasimova G.A., Norquchqorov A.Z. "G'aznachilikda moliyaviy nazorat" fanidan O'quv-uslubiy majmua. – T.: TMI, 2019. 183 bet.
4	Грачева, Е.Ю.; Толстопятенко, Г.П.; Рыжкова, Е.А. Финансовый контроль: ИД КАМЕРОН - Москва, 2013. - 272 с.

Talabaning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yorita olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy xujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- tarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa.

b) 4 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektga puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy xujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

c) 3 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan xaqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilsa;
- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;

➢ fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

d) quyidagi hollarda talabaning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

➢ fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
➢ fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
➢ fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
➢ fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
➢ fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
➢ fanni bilmasa.

Agar talaba hemis tizimida baholanganda quyidagicha baholanadi.
0-59 ballgacha 2 baho, 60-69 ballgacha 3 baho, 70-89 ballgacha 4 baho, 90-100 ballgacha 5 baho

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Muallif:	Ernazarov Nuriddin Elamonovich, iqtisod fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b.
E-mail:	n.ernazarov@gmail.com
Tashkilot:	Samarqand iqtisodiyot va servis instituti, "Moliya" kafedrasi
Taqrizchilar:	Sh.U.Qiyosov – Toshkent moliya instituti "Soliqlar va soliqqa tortish" kafedrasi professori, DSc I.K.Jurayev – Samarqand shahar Iqtisodiyot va moliya bo'limi bosh hisobchisi

Mazkur Sillabus institut o'quv-uslubiy Kengashining 2024 yil 29 08 dagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan. (№S-09-07/1)

Mazkur Sillabus "Moliya" kafedrasining 2024 yil 26 08 dagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy bo'limi boshlig'i I. Shodmonov

Fakultet dekani G. Pardayev

Ikkinchi va kechki ta'lim bo'limi boshlig'i R.Samandarov

Kafedra mudiri J.R. Zaynalov

Tuzuvchi N.E.Ernazarov